

Obsah

JEDNO VYSVĚTLENÍ /II

TŘIKRÁT NA ÚVOD: O DŽBÁNU PLNÉM VÍNA, O DOMOVĚ V ŘEČI A O JEDNOM PARADOXU

Džbán plný vína /13

Domov a bydlení v řeči /15

Řeč: sebezapomenutost a sebezpominání /17

I. PŘIROZENÝ SVĚT A JAZYK

(Kontext fenomenologicko-hermeneutické filosofie)

1. Jakou barvu má mléko? (Vědění vědy a přirozený svět) /21
2. Fenomenologie, lingvistika, lingvistická fenomenologie /26
3. *Dokud nevložím prst* (Prst – slovo a fenomén) /30
4. Tělo, společenství, jazyk, svět /40

II. OČI A BRÝLE

(Kontext kognitivně a kulturně orientované lingvistiky)

1. Kognitivně-kulturní přístup k jazyku:
východiska, souvztažnosti, možnosti /45
2. Univerzální a relativní, „oči a brýle“ /52
3. Zkušenostní realismus a antropocentrismus /56
4. Jazykový obraz (přirozeného) světa /58
5. Tělo uvnitř mysli /65
6. Metafory, kterými žijeme, aneb Největší dar řeči myšlení /68
7. Kategorizace pomocí prototypu
a tělesný základ významu /73
8. Kognitivní východiska a poezie
Rekategorizace. Relativizace významů. „Básnické definice“ –
Konceptuální schémata a jejich aktualizace /78
9. Jazyk a kultura, jazyk a výchova. Péče o logos /88

III. KAPITOLY O ŘEČI

(Řeč v českém obrazu světa)

Kapitola první /97

Řeč-langage v kontextu lingvistiky, sémiotiky a filosofie

1. Jazyk a řeč, langue a langage /97
2. Řeč v kontextu hermeneutické filosofie /101
3. Řeč a mlčení (Úvaha komunikačně-sémiotická) /105

Kapitola druhá /112

Jazykový obraz řeči a naivní lingvistika

1. Transcendentnost a sebereflexe řeči /112
2. „Jazykový obraz jazyka“: východiska naivní lingvistiky /115
3. Naivní a vědecký obraz (světa a) jazyka /120
4. K základům naivní lingvistiky /123

Kapitola třetí /128

Řeč se mluví a voda teče... (K jazykovému obrazu řeči v češtině)

1. Říci, určit, uříknout, prorok...
(Souvislosti etymologicko-motivační) /128
2. Významové polohy slova *řeč* /133
3. Řeč, mluvení a ne-mluvení v slovní zásobě a frazeologii /136
4. Pojmová metafora a konceptualizace řeči /140

Kapitola čtvrtá /149

Řeč a tělesnost

1. Jazyk /155
2. Ústa, pusa, huba /166
3. Člověk jako nádoba naplněná řečí /173
4. Hlas /176
5. Co je psáno, to je dáno /186

Kapitola pátá /193

Řečové akty: mluvit, a tedy konat

1. Děkuju, prosím, dobrý den /195
2. *Dětem nestačí odpověď a dospělým otázka* /200
3. Slovo /207
4. Jméno /214
5. Nadávky /217
6. Láska a řeč /219
7. Magické, zázračné, posvátné /222

Kapitola šestá /225

Když narodí se maličký

(Schopnost řeči v českém obrazu světa: řeč jako dar a řeč jako smysl)

1. Dar: dar vidění, dar slyšení, dar řeči /227
2. Lidské smysly a „čitedlný svět“ /230
3. Cítit a bdít, cítit a žít /233
4. Cítit, čítí. „Čichy tělesné“ /235
5. Smysly a smysl /238
6. Smysly a smyslové defekty /241
7. Hluchota a němota v českém obrazu světa /244
8. Řeč jako smysl /251

Kapitola sedmá /255

Mluvec jí dal řeč (Řeč v lidových písních a pohádkách)

Kapitola osmá /263

Každým slovem mohu proměnit vše, čeho se dotknu...

Řeč a tělesnost v poezii (Nad texty Miloslava Topinky)

1. *Budu ti zaříkat všechna slova*
(Řeč jako divá bytost; říkat a zaříkat) /263
2. *Jsem v hrtanu, uvnitř hmoty slova...*
(Řeč jako součást těla – a nejen to) /265
3. *Cheopsova pyramida, kterou jsem prolezl...*
(Prostor a mimoprostor, řeč a zářečí, tady a tam. Trhlina) /273
4. *Nedotýkej se mě...*
(K hranicím „já“) /277
5. *Každým slovem mohu proměnit vše, čeho se dotknu...*
(Proměna) /280

Ediční poznámka /283

Další poznámky pro čtenáře /285

Literatura /287

Prameny /297

Slovníky /299

Résumé /301

Summary /307